

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра фізичної культури і спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

Інна САВИЦЬКА

2026 р.

“19” червня

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри фізичної культури
і спорту

Протокол № 14 від “04” “06” 2026 р.

Завідувач кафедри

Микола КОСТЕНКО

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОПП Фізична культура і спорт

Наталія ТЕРЕНТЬЄВА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Виробнича практика (за фахом)

Галуз знань А «Освіта»

Спеціальність А7 «Фізична культура і спорт»

Освітньо-професійна програма «Фізична культура і спорт»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробники: Терентьєва Н.О., професор кафедри фізичної культури і спорту,
д. пед. н., професор; Кротов Г.В., доцент кафедри фізичної культури і спорту,
к. пед. н., доцент

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА (за фахом)

Практика студентів є обов'язковою складовою процесу підготовки фахівців у закладах вищої освіти. Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних у закладі вищої освіти знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних професійних умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до стандартизованих державних вимог.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	А7 Фізична культура і спорт	
Освітня програма	ОПП Фізична культура і спорт	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	не передбачено	
Курсовий проєкт / робота (за наявності)	—	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	2	
Семестр	1	
Лекційні заняття	не передбачено	
Практичні, семінарські заняття	не передбачено	
Лабораторні заняття	не передбачено	
Самостійна робота	не передбачено	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	не передбачено	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою виробничої практики (за фахом) є поглиблення та закріплення теоретичних знань, вироблення навичок практичної роботи у сфері фізичної культури і спорту на рівні ДЮСШ, ГО, закладів освіти, спортивних секцій, спортивних клубів, територіальних громад тощо, оволодіння знаннями щодо структури та особливостей функціонування фізичної культури і спорту в органах місцевого самоврядування України, ознайомлення студентів з особливостями майбутньої професії, їхньою роллю та особливостями організації і підготовки населення територіальних громад та працівників підприємств агропромислового комплексу України до рухової активності.

Завдання:

Сприяти формуванню та розширенню основних професійно-педагогічних навичок та умінь, необхідних для майбутньої роботи тренера з виду спорту шляхом:

- вивчення структури і змісту роботи тренера у різних ланках підготовки спортсменів, а саме: спортивній секції; дитячо-юнацькій спортивній школі; спеціалізованій дитячо-юнацькій спортивній школі; училищах з підготовки олімпійського резерву; школах вищої спортивної майстерності; центрах олімпійської підготовки та національних збірних командах; спортивних клубах, громадських організаціях, територіальних громад, підприємствах АПК тощо;
- отримання повної уяви про зміст та характер тренерської діяльності на різних етапах багаторічної підготовки спортсменів;
- формування навичок щодо організації, планування, проведення навчально-тренувального процесу, здійснення контролю за ним та організації змагальної діяльності спортсменів;
- знайомства зі структурою, формами, методами та змістом роботи спортивних організацій / установ держави (об'єктів практики) на основі вивчення нормативної організаційно-методичної, фінансової документації та проведення бесід з керівним складом організацій.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни: Фізична культура і спорт у соціальних інституціях громадянського суспільства, Організація сучасної системи спортивної підготовки, Проведення фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності в територіальних громадах та підприємствах АПК, Психологічний супровід у сфері фізичної культури і спорту, Теорія і методика управління у професійній діяльності (за фахом).

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної культури і спорту.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 4. Здатність управляти робочими або навчальними процесами у сфері фізичної культури та спорту, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

СК 5. Здатність розв'язувати проблеми у сфері фізичної культури та спорту у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК 6. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення та саморефлексії для успішної професіоналізації у сфері фізичної культури і спорту.

СК 8. Здатність впроваджувати у практичну діяльність результати наукових досліджень, спрямованих на вирішення прикладних завдань у сфері фізичної культури і спорту.

Додаткові:

СК 10. Здатність до пошуку, розробки та використання інноваційних технологій, спрямованих на залучення жителів сільських територіальних громад і працівників агропромислової галузі до фізкультурно-оздоровчої і спортивної діяльності та здорового способу життя.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Аналізувати особливості, протиріччя та перспективи розвитку сучасної сфери фізичної культури і спорту, критично осмислювати проблеми у галузі та на межі галузей знань.

ПРН 4. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань фізичної культури та спорту до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН 6. Відшуковувати необхідну інформацію у науковій літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію.

ПРН 8. Організовувати ефективну роботу колективу, спрямовану на досягнення визначених цілей з урахуванням економічних, правових та етичних аспектів.

Додаткові:

ПРН 10. Здійснювати розробку, застосування та реалізацію інноваційних технологій спрямованих на залучення жителів сільських територіальних громад і працівників агропромислової галузі до фізкультурно-оздоровчої і спортивної діяльності та здорового способу життя.

2. Структура виробничої практики

Види робіт практики	Зміст робіт	Години
1	2	3
Організаційна робота	1. Настановча конференція. Інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності (відповідно до наказу). 2. Ознайомлення з метою та завданнями практики. 3. Складання індивідуального плану проходження практики. 4. Прибуття до бази практики. 5. Знайомство з керівним складом бази практики, фахівцями – керівниками від бази практики. 6. Ознайомлення з базою практики, матеріально-технічним оснащенням, документацією, правилами внутрішнього розпорядку, організацією робочого місця, обов'язками студента під час практики. 7. Визначення контингенту дітей, юних спортсменів, мешканців територіальної громади чи працівників підприємства для проведення практики. 8. Участь у засіданні методичної ради бази практики (за погодженням). 9. Підготовка матеріалів та участь в підсумковій конференції.	15
Методична робота	Ознайомлення з документами планування та обліку навчальної та спортивно-масової ознайомлення з базою практики, документацією роботи тренера та контингентом групи початкової (або іншої – за погодженням з керівником) підготовки: - ознайомлення з річним планом тренувального процесу з виду спорту (макроцикл); - складання плану тренувального процесу на період практики (мезоцикл – 4 тижні); - складання календарного плану спортивно-масових заходів об'єкту практики; - ознайомлення з документами проведення змагань з виду спорту; - ознайомлення з методикою складання кошторису витрат та положенням проведення навчально-тренувального збору чи спортивного змагання з виду спорту.	25
Навчально-тренувальна робота	1. Спостереження та аналіз методики проведення занять провідними фахівцями з наступним їх обговоренням. 2. Участь у проведенні змагання з виду спорту з наданням відповідного підтвердження. 3. Проведення навчально-тренувальних занять з виду спорту з групою початкової та попередньої базової підготовки (6-8 занять) з представленням конспекту. 4. Обговорення кожного заняття, які проводить студент-практикант з провідним фахівцем бази практики, самоаналіз (мінімум 3-4 заняття). 5. Ведення обліку відвідування та успішності у закріплених групах (за погодженням з тренером). 6. Участь в методичних семінарах та ін. (за необхідності).	75

Виховна та профорієнтаційна робота	1. Участь в організації і проведенні планових фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів бази практики (1-2 заходи): участь у складання положення про захід, звіту про його проведення; участь у складання кошторису на проведення заходу; участь у безпосередній організації та проведенні заходу. 2. Участь в організації роботи однієї із секцій (ЗФП або виду спорту) бази практики і проведення в ній навчально-тренувальних занять (за погодженням). 3. Участь за сприянням провідного фахівця в організації і підготовці збірних команд сільської громади чи підприємства до змагань різного рівня (за погодженням та у разі необхідності). 4. Проведення бесід з питань рухової активності, фізичної культури, спорту і здоров'язбережувальних технологій, спортивного харчування тощо (за погодженням). 5. Розповсюдження матеріалів з профорієнтації на об'єктах практики. 6. Презентація спеціальності А7 ФКіС на об'єктах практики.	65
	Разом	180

3. Завдання для обов'язкового виконання

Завдання 1. Зібрати загальну інформацію про базу практики: назва, адреса, реквізити, керівник; кількість фахівців, які працюють; опис матеріально-технічної бази / спортивної інфраструктури; кількість дітей / молоді / населення ТГ чи працівників АПК, які займаються спортом та різними формами рухової активності на об'єкті практики.

Завдання 2. Означити основні положення статуту організації, яка є базою практики.

Завдання 3. Надати перелік органів, що відповідають за фізичну культуру і спорт в територіальних громадах та підприємствах АПК України, де розташована база практики. Представити бюджет (у разі його доступності).

Завдання 4. Представити річний план тренувального (навчально-тренувального) процесу з виду спорту (макроцикл).

Завдання 5. Представити план тренувального (навчально-тренувального) процесу з виду спорту на період практики (мезоцикл).

Завдання 6. Представити календарний план спортивно-масових заходів об'єкту практики. Узяти участь в організації і проведенні заходів у період практики (1-2 заходи) з наданням підтверджуючих матеріалів.

Завдання 7. Представити положення про проведення навчально-тренувального збору чи спортивного змагання з виду спорту від бази практики зі складеним кошторисом. Надати підтвердження безпосередньої участі в ньому або зробити аналітичний опис заходу.

Завдання 8. Провести комплекс навчально-тренувальних занять з виду спорту з групою початкової та попередньої базової підготовки (6-8 занять) з представленням конспектів.

Завдання 9. Аналіз / самоаналіз заняття та заходів, які проводить студент-практикант (мінімум 3-4 позиції).

Завдання 10. Профорієнтаційна діяльність.

Завдання 11. Надання звітної документації.

Бонусні завдання:

Дати характеристики основним конкурентним перевагам територіальної громади, підприємства в реалізації фізичної культури і спорту.

Ознайомитися з організацією фізкультурно масових та спортивних заходів територіальних громад та підприємств: за якою системою здійснюється; в якій формі проводиться; хто проводить; хто бере участь, тощо. Охарактеризувати порядок створення та функціонування виборчих комісій.

Виокремити критичні та результативні сторони фізичної культури і спорту на прикладі досліджуваної територіальної громади, підприємства, запропонувати шляхи вдосконалення.

Завдання з переліку узгоджуються з керівником практики.

4. Організація і керівництво виробничою практикою

Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на керівників НУБІП України та керівників від баз практики.

Навчально-методичне керівництво та виконання програми практики забезпечує кафедра фізичної культури і спорту НУБІП України.

Безпосередньо організацію практики та контроль за її проведенням здійснюють завідувач, НПП кафедри фізичної культури і спорту та керівники від баз практики.

До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені НПП кафедри та кваліфіковані фахівці від баз практики.

До обов'язків керівника практики від університету входить:

- 1) контроль за підготовленістю бази практики;
- 2) забезпечення проведення усіх організаційних заходів перед виходом студентів на практику:
 - інструктаж про проходження практики, техніку безпеки;
 - ознайомлення студентів з програмою практики;
 - узгодження дій з керівником від бази практики;
 - організація виконання індивідуальних завдань студентів;
 - надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, програма, щоденник, календарний план тощо);
 - повідомлення студентів про систему звітності з практики, яка затверджується кафедрою, а саме: подання письмового звіту, виконання індивідуального завдання, заповнення щоденника практики;
- 3) консультування студентів протягом проходження практики;
- 4) забезпечення разом із керівником від бази практики високої якості проходження практики студентами згідно з програмою;
- 5) контроль та забезпечення відповідних умов проходження практики студентів, проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;

6) контроль за виконанням студентами програми практики, правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики, ведення або організація ведення табелю відвідування студентами бази практики;

7) інформування кафедри про хід практики;

8) прийняття заліків з практики у складі відповідної комісії;

9) методичне і наукове керівництво підготовкою звітів проходження практики;

10) організація захисту студентами звітів;

11) подання на кафедру письмового звіту про проведення практики, звітів студентів із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення практики.

Керівництво бази практики доручає керувати практикою студентів кваліфікованому фахівцю відповідної бази практики, до обов'язків якого входить:

1) ознайомлення студентів з діяльністю бази практики;

2) забезпечення студентів робочими місцями;

3) допомога студентам у виконанні програми практики;

4) організація для студентів бесід, передбачених програмою практики;

5) методичне керівництво і консультації студентів-практикантів з питань практики;

6) контроль за виконанням студентами програми практики, правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики.

Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, визначаються в окремих розділах договорів на проведення практики.

Студенти під час проходження практики зобов'язані:

1) до початку практики отримати від керівника практики з боку університету консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

2) у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;

3) вивчати і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії, внутрішнього розпорядку бази практики;

4) нести відповідальність за виконану роботу;

5) вести документацію практики;

6) здати вчасно звітну документацію, захистити звіт з практики, своєчасно скласти залік.

Під час практики студент працює за індивідуальним планом роботи і веде щоденник. У щоденнику відображається зміст проведеної студентом роботи, записуються спостереження, роздуми, а також зауваження керівників практики.

Щоденник із практики підписується керівниками та скріплюється печаткою від бази практики.

5. Підведення підсумків і оцінювання результатів практичної підготовки студентів

5.1. Підведення підсумків.

Порядок і організація підведення підсумків з практичної підготовки студентів визначаються «Положенням про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» (затвердженого вченою радою НУБіП України від 26.04.2023 р. протокол № 10).

По завершенні терміну проходження виробничої практики студенти подають таку звітну документацію:

- щоденник практики (Додаток А);
- індивідуальний план студента з практики (Додаток Б);
- звіт про проходження практики (Додаток В);
- відгук керівника бази практики про студента з оцінкою його роботи (наведено в щоденнику (Додаток А));
- презентація про проходження практики.

Документація здається керівнику практики.

Загальною формою звітності студента за навчальну практику є звіт, що підписаний і оцінений керівником (ами) практики.

Підсумкова атестація (диференційований залік) студентів-практикантів за результатами виробничої практики проводиться комісією з двох науково-педагогічних працівників (у т.ч. керівником практики) після аналізу звіту студента.

Студенту, який не виконав програму практики частково або повністю з поважних причин, термін її виконання може бути перенесений наказом ректора університету на інший період.

Студенту, який не виконав програму практики повністю або частково без поважних причин, може бути надане право повторного проходження практики в інший час з повним відшкодуванням додаткових освітніх послуг до бюджету Університету.

Студент, який не виконав програму практики і не атестований за її результатами, відраховується з числа студентів Університету.

Підсумки виробничої практики обговорюються на засіданнях кафедри фізичної культури і спорту.

5.2. Форми контролю.

Контроль та оцінка результатів практики здійснюється за такими формами:

- поточний контроль (результати щоденної діяльності студентів);
- підсумкова атестація (результативність практики за підсумками досягнення поставлених цілей).

Контроль знань і умінь студентів (поточний) з виробничої практики здійснюється безпосередньо на місцях проходження практики керівником від бази (спостереження за виконанням поставлених завдань та оцінювання відвідування, дисциплінованості, ініціативності, старанності, безконфліктності студентів під час роботи на місцях практики). Контроль з боку керівника

практики від закладу вищої освіти здійснюється шляхом перевірки документації практики. Рейтинг студента з практики визначається за 100-бальною шкалою. Він складається з рейтингу, отриманого в результаті безпосереднього проходження практики (максимум 70 балів), і рейтингу з підсумкової атестації (диференційованого заліку) – максимум 30 балів.

5.3. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і проводиться в національній оцінці згідно з таблицею 1 «Положення про екзамени і заліки у НУБіП України» (затвердженого вченою радою НУБіП України від 26.04.2023 р. протокол № 10).

Оцінка за 100-бальною шкалою при внесенні до екзаменаційної відомості та конвертується у формулювання «зараховано» і «не зараховано». Оцінка за практику заноситься до екзаменаційної відомості лише після здачі та захисту звіту. Якщо студент був відсутнім базі практики, він не допускається до захисту звіту.

Таблиця 1

Оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача з виконання програми виробничої практики (професійно-орієнтованої) **R_{пр.}** (до 100 балів), одержаний рейтинг з заліку (підсумкової атестації, **R_{ат.}**) (до 30 балів) додається до рейтингу студента з навчальної роботи **R_{н.р.}** (до 70 балів): $R_{пр.} = R_{н.р.} + R_{ат.}$

Підсумкова оцінка студенту виставляється з урахуванням трьох основних критеріїв (табл. 2):

- виконання програми практики;
- ведення документації;
- оцінка професійних якостей.

Таблиця 2

Розподіл балів, які формують підсумкову оцінку студента з виробничої практики (за фахом)

№	Завдання	Оцінка за одиницю виконаної роботи	Максимальна оцінка
1	Загальна інформація про базу практики	2	2
2	Статут	2	2

3	Перелік органів, що відповідають за ФКС	2,5	2,5
4	Річний план (макроцикл)	2	2
5	Мезоцикл (на час проходження практики)	3	3
6.1	Календарний план спортивно-масових заходів	2	2
6.2	Участь у спортивно-масових заходах (1-2)	2,5	5
7.1	Положення про змагання або тренувальний збір	2	2
7.2	Аналітичний опис та/або підтвердження участі	2,5	2,5
8.1	Навчально-тренувальні заняття (6-8)	2	16
8.2	Конспекти навчально-тренувальних занять	2,5	20
9	Аналіз / самоаналіз занять і заходів (3-4 позиції)	2	8
10	Профорієнтаційна діяльність	3	3
Поточна діяльність			70
	Бонусні завдання (у разі неможливості виконання якогось завдання з переліку: 2, 3, 4, 6.1, 7.1)	2	6
	Пакет звітної документації (щоденник, звіт з підписом і печаткою від бази практики)	25	25
	Участь у настановчій конференції, проходження інструктажу з техніки безпеки	Надає допуск до проходження практик	
	Захист результатів практики на звітній конференції	5	5
Всього			100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Документація, які здається з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у змаганнях, перебування на службі в Силах безпеки і оборони тощо).
Політика щодо академічної доброчесності:	Роботи повинні бути оформлені згідно зразку та мати коректні текстові посилання на використані джерела
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

6. Методичне забезпечення виробничої практики

Методичним забезпеченням виробничої практики студентів університету є:

- «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затверджене наказом Міністерства освіти України від 20.12.1994 р. № 351;
- «Положення про практичну підготовку студентів НУБіП України» (затверджено вченою радою НУБіП України від 27.10.2021 р. протокол № 3);
- «Положенням про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» (затверджено вченою радою НУБіП України від 26.04.2023 р. протокол № 10);
- робоча програма практики;
- методичні рекомендації з практики;
- зразки оформлення документів практики.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Баскетбол. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю / Поплавський Л.Ю., Маслова О.В., Безмилов М.М., Мітова О.О., Мурзін Є.В., Четвертак О.А. Київ : Міністерство молоді та спорту України, Республіканський науково-методичний кабінет, Федерація баскетболу України, 2019. 166 с.
2. Громадівська модель самоврядування в Україні: колективна монографія / Кол. авт.; за заг. ред. проф. Ю.М. Бардачова, І.П. Лопушинського, Р.М. Плюща. Херсон : Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2019. 708 с.
3. Кольцова О.С. Практика в системі вищої освіти: [Методичні рекомендації для студентів спеціальностей 014 середня освіта (фізична культура), 017 фізична культура і спорт] / О.С. Кольцова, Є.А. Стрикаленко, І.В. Маляренко, Р.І. Андрєєва, О.Г. Шалар, В.Ю. Коваль, О.Ю. Кільницький. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2019. 120 с.
4. Костенко М.П. Футзал в закладі вищої освіти: Навчально-методичний посібник / М.П. Костенко, В.П. Краснов, О.В. Отрошко. Київ : НУБіП України, 2019. 87 с.
5. Куроченко І.П. Організація фізичної культури і спорту в територіальних громадах України: навч-метод. посіб. / І.П. Куроченко, Я.М. Біляєв, Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 464 с.
6. Місцеве самоврядування в Україні: євроінтеграційний шлях: колективна монографія / за заг. ред. Р.М. Плюща. Київ : РІДНА МОВА. 2016. 808 с.
7. Мулик В.В. Методичні рекомендації щодо практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти за освітньо-професійними програмами спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» / В.В. Мулик, Ж.В. Гращенкова, В.В. Градусов, М.В. Мішин, І.П. Масляк. Харків: ХДАФК, 2020. 152 с.
8. Платонов В.М. Сучасна система спортивного тренування. Київ : Перша друкарня, 2020. 704 с.
9. Таран Л.М., Мішин М.В. Олімпійський спорт, професійний спорт, загальна теорія підготовки спортсменів: у запитаннях та відповідях. Довідник. Харків : ХДАФК, 2021. 306 с.

Додаткові:

1. Воловик Н.І. Тренерська практика: методичний посібник для студентів факультетів фізичного виховання та спорту вищих педагогічних навчальних закладів / Н.І. Воловик, В.А. Березовський. Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. 42 с.
2. Волощук А. Особистісні детермінанти емоційного вигорання спортивних тренерів. Інноваційні підходи до формування професійних компетентностей фахівців з фізичної культури, спорту і фізичної терапії та ерготерапії: мат. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції (Чернівці, 6 листоп. 2018 року) / за редакцією ЯБ Зоря. Чернівці, 2018. 310 с., 114.
3. Данило С. М. Деякі аспекти специфіки готовності до професійної діяльності фітнес-тренера / ред.кол.: С.М. Данило & В.В. Шарапов. 2021. 63 с.
4. Дейнеко А.Х. Навчальний посібник з дисципліни «Теорія та методика обраного виду спорту» (спортивна гімнастика) / А.Х. Дейнеко, М.К. Марченков, І.В. Красова. Харків : ХГАФК, 2018. 212 с.
5. Дорошенко М. М. Виховна роль і функції тренерів дитячих, юнацьких і молодіжних клубів бойового хортингу в Україні / М. М. Дорошенко, Е. А. Єрьоменко, Р. В. Зуб // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матер. Міжнар. Наук.-практ. Конф., 04–05 січня 2021 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, університет дфс України [та ін.]. Ірпінь, 2021. ч. 2. С. 1467–1481.
6. Дубовик Р.Г. Методика навчання техніки легкоатлетичних вправ. Навч. метод. посібник / Р.Г. Дубовик, В.П. Краснов, О.І. Мироненко. Вінниця : ТОВ «Фірма планер», 2018. 29 с.
7. Комоцька О.С. Сучасні підходи до специфіки тренерської діяльності. *Здоров'я, фізичне виховання і спорт: перспективи та кращі практики*: матеріали міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (12-13 трав. 2021 р.). Київ, 2021. С. 52-54.
8. Комоцька О.С. Аналіз проблемних питань тренерської діяльності в дитячо-юнацькому баскетболі. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації*: Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Переяслав, 2020. Вип. 63. 570 с. 63: 389-391.
9. Костюкевич В. М. «Теорія і методика спортивної підготовки» (на прикладі командних ігрових видів спорту). Навчальний посібник. Вінниця : Планер, 2014 616 с.
10. Лапицький В. О. Навчально-методичний посібник з тренерської практики : для студентів спеціальностей 6.010202 «Спорт», галузь знань 0102 – фізичне виховання, спорт і здоров'я людини / В. О. Лапицький, В. І. Гончаренко, М. Б. Чхайло. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 124 с.
11. Мотуз К. Специфіка підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до тренерської діяльності зі спортивної гімнастики. Збірник наукових праць ЛОГОС. 2020. С. 102-103.
12. Наукові основи та імплементація світових практик місцевого самоврядування та об'єднання територіальних громад: монографія / І. Л. Сазонець, О. І. Алейнікова [та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. н., проф. І. Л. Сазонця. Рівне : Волин. обереги, 2017. 216 с.
13. [Олешко В.Г.](#) Теорія та методика тренерської діяльності у важкій атлетиці: підруч. для студентів закл. вищ. освіти з фіз. виховання і спорту. Київ : НУФВСУ : Олімпійська література, 2018. 330 с.
14. Платонов В.М. Періодизація спортивного тренування. Загальна теорія і її практичне застосування. Київ : Олімпійська література, 2013. 624 с.
15. Плотнікова К.Р. Сутність феномену «тренер-викладач» та особливості його професійної підготовки. *Education and pedagogical sciences. Освіта та педагогічна наука*. 2019. № 2 (171): 24-31.
16. Поляничко О.М. Психологічні чинники професійного вигорання фітнес-тренерів. *Синергетичний підхід до проєктування життєвого простору особистості* : зб.

наук. матеріалів міжнарод. наук.-практ. онлайн-конф. (27-28 квітня 2021 р., м. Полтава). Полтава, 2021. С. 236-239.

17. Свєртнєв О. Теоретичні засади формування професійних компетентностей тренерів з футболу в Україні. *Педагогічні науки*. 2020. Вип. 75-76. С. 21-25.

18. Сергієнко В.М. Теорія та методика дитячого і юнацького спорту: підручник. Київ : Кондор, 2016. 542 с.

19. Svertnev A., et al. Формування професійної готовності майбутніх тренерів у процесі проходження виробничої практики. *Педагогічні науки*. 2021, 78: С. 104-108.

20. Сопотницька О.В., Машталер І.І. Структурно-педагогічна модель формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до тренерської діяльності в ігрових видах спорту. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка*. Дрогобич : Гельветика, 2021. Вип. 36. Т. 3. С. 210-216

21. Сушко, Р.О., & Комоцька, О.С. (). Характеристика проблемних питань тренерської роботи в сучасному спорті. Збірник тез доповідей в міжнародній науково-практичній конференції, (5), 2021. С. 29-31.

22. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України”; наук. ред.: В. С. Кравців, І. З. Сторонянська. Львів, 2020. 531 с.

23. Хижняк О. Аналіз педагогічного потенціалу навчальних практик у системі спортивно-педагогічної підготовки майбутніх тренерів з боксу у закладах вищої освіти. *Педагогічні науки*. 2019. Вип. 74. С. 86-89.

24. Червона С.П. Практика за фахом, як підготовка майбутніх тренерів з ігрових видів спорту до управління підготовкою спортивної команди. *Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту*. 2019, № 3, С. 116-124.

25. Шинкарьов С.І. Теоретичні аспекти фахової підготовки майбутніх тренерів з легкої атлетики. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*, 2020. № 1(332), С. 279–291.

26. Yushko A., et al. Технологія формування педагогічної майстерності у майбутніх тренерів. *Витоки педагогічної майстерності*. 2018, № 22. С. 218-223.

7.3. Інформаційні ресурси:

1. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти України від 20.12.1994 р. № 351. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>

2. Положення про практичну підготовку студентів НУБіП України (затверджено вченою радою НУБіП України від 27.10.2021 р. протокол № 3). URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/dodatok_do_nakazu_no_1199_vid_03.11.2021.pdf

3. Положенням про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України» (затверджено вченою радою НУБіП України від 03.03.2021 р. протокол № 7). URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/polozh_ekzameni_zaliki_z_dopovnenniyam_2021_dlya_saytu.pdf

4. Сторінка кафедри фізичної культури і спорту на сайті університету. URL: <https://nubip.edu.ua/departament/fks>

5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993-2008-%D0%BF#Text>

6. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0936-15#Text>

7. <https://ibuhgalter.net/material/35/510>

8. https://www.borovik.com/index_instruction.php?Gins=qtwc&lang_i=1

9. <https://ibuhgalter.net/articles/170>

10. https://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE31042.html

ДОДАТКИ

Додаток А

**Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра фізичної культури і спорту

***ЩОДЕННИК
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ***

студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня

спеціальність A7 «Фізична культура і спорт»
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Фізична культура і спорт»
(назва освітньо-професійної програми)

(курс, група)

база практики _____

(назва установи, де студент проходив практику)

термін практики з _____ до _____

Київ – 20 _____

Студент _____
(Прізвище, ім'я, по батькові)

направляється на виробничу практику
до _____

(Назва закладу – бази практики, адреса)

Термін проведення практики:

з „____” _____ 20____ р. по „____” _____ 20____ р.

Керівники практики:

(прізвище, ім'я, по батькові, посада)

(прізвище, ім'я, по батькові, посада)

Студент прибув до закладу – бази практики

„____” _____ 20__ р.

Директор закладу
(бази практики)

(Підпис)

(Прізвище, ім'я, по батькові)

МП

Вибув із закладу – бази практики

„____” _____ 20__ р.

Директор закладу
(бази практики)

(Підпис)

(Прізвище, ім'я, по батькові)

МП

1. Організація практики

Настановча конференція з виробничої практики

„___” _____ 20___ р.

Звітна конференція з виробничої практики

„___” _____ 20___ р.

1.1. Студент, прибувши до бази практики, повинен подати керівникові практики щоденник, пройти інструктаж з правил внутрішнього розпорядку закладу, техніки безпеки, уточнити план проходження практики.

1.2. Під час проходження практики студент зобов'язаний:

- суворо додержуватися правил внутрішнього розпорядку закладу – бази практики;
- сумлінно виконувати завдання практики, передбачені програмою;
- виявляти високу відповідальність, старанність, творчу ініціативу, наполегливість, організованість, дисциплінованість, педагогічний такт і гуманність;
- систематично вносити записи до щоденника з практики та своєчасно подавати на перевірку необхідну документацію.

1.3. Наприкінці практики студент звітує про виконання програми практики та подає до кафедри фізичного виховання НУБіП України необхідну звітну документацію.

1.4. Підсумки виробничої практики підбиваються на звітній конференції. Оцінювання результатів практики є диференційованим і враховується під час призначення стипендії.

1.5. Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин, отримав негативний відгук про виконану роботу або не набрав достатню кількість балів, може бути надано право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених випусковою кафедрою. Студент, який востаннє отримав негативну оцінку з практики, відраховується з університету.

2. Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики				Відмітки про виконан ня
		1	2	3	4	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						

Керівники практики:

від закладу вищої освіти

(підпис)

(прізвище та ініціали)

від бази практики

(підпис)

(прізвище та ініціали)

3. Робочі записи під час практики

Дата

Дата

Дата

Дата

Дата

Дата

Дата

Дата

Дата

Дата

Дата

Дата

Дата

Дата

Дата

Дата

Дата

Дата

Оцінка-відгук роботи здобувача вищої освіти на практиці (від бази практики)

Керівник від бази практики:

_____ (посада)

_____ (підпис) _____ (ПІБ)

« _____ » _____ 20__ р.
М.П.

Висновок керівника практики від закладу вищої освіти про проходження практики

Керівник від закладу вищої освіти:

_____ (посада)

_____ (підпис) _____ (ПІБ)

« _____ » _____ 20__ р.
М.П.

Дата складання заліку « _____ » _____ 20__ року

Оцінка: _____

за національною шкалою _____
(літерами)

кількість балів _____
(цифрами і літерами)

Керівник практики від закладу вищої освіти _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

Здобувача вищої освіти _____ року навчання, групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Період практики з _____ по _____

Керівник від бази практики _____

Керівник практики від закладу вищої освіти _____

№ з/п	Назва проведених занять / заходів	Дата	Кількість годин
1 день			
2 день			
3 день			
4 день			
5 день			
6 день			

7 день			
8 день			
9 день			
10 день			
11 день			
12 день			
13 день			
14 день			
Усього за індивідуальним планом			

(підпис)

(ПІБ)

**Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра фізичної культури і спорту

**ЗВІТ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
(за фахом)**

база практики _____
(назва установи, де студент проходив практику)

термін практики з _____ до _____

здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня

спеціальність 017 «Фізична культура і спорт»
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Фізична культура і спорт»
(назва освітньо-професійної програми)

ПІБ здобувача вищої освіти: _____

Керівник від бази практики

(посада)

(підпис)
«_____» _____ 20__ р.
М.П.

Керівник від закладу вищої освіти

(посада)

(підпис)
«_____» _____ 20__ р.
М.П.

Інструктаж з охорони праці та техніки безпеки проведено

«__» _____ 202__ р. _____
(підпис відповідальної особи)

Київ – 20__

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ

1. Звіт про практику має складатися з титульного аркуша, основної частини, висновків та пропозицій. Обсяг звіту до 5-ти сторінок друкованого тексту.

2. Структура написання звіту:

Вступ.

Основна частина:

1. Загальна характеристика установи, де студент проходив практику.
2. Види робіт установи, де студент проходив практику.
3. Аналіз практичної діяльності на базі практики та її значення в майбутній професії.

Висновки та пропозиції.

Список використаних джерел.

Звіт про виробничу практику це не простий опис баченого, а аналіз його на підставі:

- а) пройденого теоретичного курсу;
- б) опрацьованої під час практики джерел;
- в) бесід з керівниками практики;
- г) вивчення роботи досвідчених фахівців;
- д) особистих спостережень під час виконання завдань практики.

У звіті слід висвітлити:

- Вступ
- Умови проходження практики, ставлення персоналу установи, де проходила практика
- Теоретичний матеріал, узагальнений під час практики
- Компетентності, сформовані та удосконалені під час практики
- Навички, які найбільше вдалося удосконалити під час практики
- Моменти, які викликали труднощі (емоційні, фахові, теоретичні тощо)
- Що під час практики сподобалось і запам'яталось найбільше
- Загальна характеристика установи, де студент проходив виробничу практику
- Аналіз практичної діяльності на базі практики та її значення в майбутній професії

Дата _____

Підпис здобувача вищої освіти _____

Підпис керівника від бази практики _____

Підпис керівника практики від закладу вищої освіти _____

**Індивідуальна картка
проходження виробничої практики**
здобувача вищої освіти _____ року навчання, групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

№	Завдання	Оцінка за одиницю виконаної роботи	Максимальна оцінка	Отримана оцінка
1	Загальна інформація про базу практики	2	2	
2	Статут	2	2	
3	Перелік органів, що відповідають за ФКС	2,5	2,5	
4	Річний план (макроцикл)	2	2	
5	Мезоцикл (на час проходження практики)	3	3	
6.1	Календарний план спортивно-масових заходів	2	2	
6.2	Участь у спортивно- масових заходах (1-2)	2,5	5	
7.1	Положення про змагання або тренувальний збір	2	2	
7.2	Аналітичний опис та/або підтвердження участі	2,5	2,5	
8.1	Навчально-тренувальні заняття (6-8)	2	16	
8.2	Конспекти навчально- тренувальних занять	2,5	20	
9	Аналіз / самоаналіз занять і заходів (3-4 позиції)	2	8	
10	Профорієнтаційна діяльність	3	3	
Поточна діяльність			70	
	<i>Бонусні завдання (у разі неможливості)</i>	2	6	

	<i>виконання якогось завдання з переліку: 2, 3, 4, 6.1, 7.1)</i>			
	<i>Пакет звітної документації (щоденник, звіт з підписом і печаткою від бази практики)</i>	25	25	
	<i>Участь у настановчій конференції, проходження інструктажу з техніки безпеки</i>	Надає допуск до проходження практик		
	<i>Захист результатів практики на звітній конференції</i>	5	5	
Всього			100	

Здобувач вищої освіти

(підпис) (прізвище, ініціали)

Керівник від закладу вищої освіти

(підпис) (прізвище, ініціали)